Portugalski jezik

Portugalski jezik (ISO 639-3: por (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=por); *a língua portuguesa*) je romanski jezik kojim se služi oko dvjesto milijuna ljudi. Službeni je jezik (*língua oficial*) u Brazilu (zemlji u kojoj živi 80 % svih govornika tog jezika) i Portugalu, te nekim afričkim zemljama (Angola, Gvineja Bisau, Mozambik, Sveti Toma i Princip, Zelenortska Republika). Odnedavno je i jedan od službenih jezika u azijskoj državi Istočni Timor (Timor Leste). Postoje dvije glavne varijante portugalskog jezika: dominantni, **brazilski portugalski** (*português brasileiro* na port., *Brazilian Portuguese* na engl., *brésilien* na franc.), kojim se služi oko 80 % svih govornika portugalskog jezika, i **europski** ili **luzitanski portugalski** (*português lusitano* ili *português europeu* na port., *Continental Portuguese* na engl.) koji je službeni jezik u Portugalu, afričkim zemljama i u Istočnom Timoru. Stoga se portugalski jezik u sociolingvistici klasificira kao policentrični standardni jezik, kakvi su i drugi veći europski jezici. **Brazilski portugalski** proučavaju brazilijanisti, a **luzitanski portugalski** luzitanisti.

Govori ga 177.981.570 ljudi, od čega 163.000.000 u Brazilu (1998.) i 10.000.000 u Portugalu[1].

Portugalski jezik	
Português	
Države govorenja:	Portugal, Brazil, Mozambik i druge CPLP države
Regije govorenja:	Uglavnom Zapadna Europa, Južna Amerika i Afrika
Broj govornika:	materinski jezik: 208 milijuna uključujući strane govornike: 218 milijuna
Rang:	5-7.
Razredba:	indoeuropski jezici italički jezici romanski jezici zapadnoitalski jezici iberoromanski jezici zapadnoiberski jezici portugalskogalicijski jezici **portugalski**
Jezični kôd	
ISO 639-**1**:	pt
ISO 639-**2**:	por
ISO 639-**3**:	POR
Vidi također: Jezik | Jezične porodice i jezici | Popis jezika po kodnim nazivima |Dodatak: Popis jezika	

Sadržaj

Pravopis (Ortografia)

Pravopis portugalskog jezika nije u potpunosti fonološki, iako je mnogo manje kompliciran od npr. francuskog ili engleskog pravopisa. Istim grafemom mogu biti predstavljeni različiti glasovi, a vrijedi i obratno, isti glas, može, u pisanju, biti predstavljen različitim grafemima. Postoje tri grafička naglaska: **akut** (á), **cirkumfleks** (â), **gravis** (à). Ostali dijakritički znaci su: **tilda** (ã) i **dijereza** (ü). **Cirkumfleks** (â) se koristi za označavanje zatvorenih samoglasnika (kao u *esôfago* 'jednjak'), nazalnih samoglasnika (kao u *amêndoa* 'badem') i nazaliziranih samoglasnika (kao u *Amazônia* 'Amazonija', *câmera* 'kamera'), a **tilda** (ã) samo za označavanje nazalnih samoglasnika (kao u *tobogã* 'tobogan', *tchã* 'čar, draž', *cãibra* 'grč'). **Akut** (á) se koristi za označavanje otvorenih (oralnih) samoglasnika (kao u *xícara* 'šalica', *jacaré* 'kajman'), nazalnih samoglasnika (kao u *íntimo* 'blizak, intiman', *neném* 'beba', *refém* 'talac') i nazaliziranih samoglasnika (kao u *único* 'jedini'). **Gravis** (à) se javlja samo u stegnutim oblicima prijedloga *a* i određenog člana ženskog roda *a(s)* (a + a(s) = à(s)) ili pokazne zamjenice *aquele(s), aquela(s), aquilo* (a + aquel... = àquel...). **Dijereza** (ü) se koristi samo u skupovima *güe*, *qüe*, *güi*, *qüi*, označavajući da ovdje *u* ima vrijednost polusamoglasnika [w]). Od suglasničkih grafema, za portugalski jezik su karakteristični digrafi **nh**, **lh** i **ch**, te **ç**, koji, kao i u francuskom jeziku, ima vrijednost glasa [s].

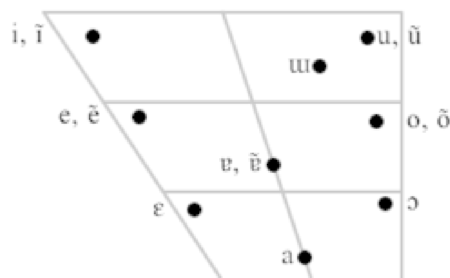
Njih se ne smatra posebim slovima, pa se, stoga, u rječnicima *nhoque* 'njoki' nalazi između *névoa* 'magla' i *nicaragüense* 'nikaragvanski'. **Apostrof** se rijetko koristi. (Ostao je u uporabi samo u sintagmi *d'água* '(od) vode, vodeni, (s) vodom'). Uporaba zareza, uskličnika i upitnika se uglavnom poklapa s hrvatskom upotrebom.

Izgovor (Pronúncia)

Opisat ćemo neutralni izgovor koji se temelji na govoru glavnog grada Brazila, Brasílije. To je izgovor koji slijede profesionalni spikeri na brazilskoj televiziji Globo i na brazilskom državnom radiju Radiobrás. Mnogi gradovi brazilskog Jugoistoka (Belo Horizonte, Juiz de Fora, Vitória, Guarapari) imaju izgovor sličan ovome. U pregledu koristimo simbole Međunarodnog fonetskog društva (IPA), uz neka manja odstupanja, iz praktičnih razloga (uporaba simbola č, ž, š, te korištenje [y] umjesto [j]).

Samoglasnici (Vogais)

U portugalskom jeziku, baš kao i u standardnome talijanskom jeziku, postoji sedam fonemskih samoglasnika: **a, i, u** (koji se, uglavnom, izgovaraju kao u hrvatskome), **é** (otvoreno e; broj 3 na shemi samoglasnika), **ê** (zatvoreno e; br.2), **ó** (otvoreno o; br. 7), i **ô** (zatvoreno o; br. 6). **Otvoreno e (é)** se izgovara kao samoglasnik između hrv. a i e (namjestimo usta kao da ćemo izgovoriti e, a izgovorimo a). **Zatvoreno e (é)** se izgovara kao samoglasnik između hrv. i i e (namjestimo usta kao da ćemo izgovoriti i, a izgovorimo e). Slično vrijedi i za **zatvoreno o (ô)**, koje se nalazi između hrv. o i hrv. u, te za **otvoreno o (ó),** koje se nalazi između hrv. o i hrv. a. Mnoge riječi promjenom timbra samoglasnika mijenjaju značenje (*avó* znači 'baka', a *avô* 'djed'; *sede* (ponekad se piše *sêde*) znači 'žeđ', a *sede* (ponekad se piše *séde*) 'sjedište'). Otvorenost vokala u portugalskom jeziku ima mnogo veću važnost nego u talijanskom i nekim drugim jezicima, tako da ni nema regionalne redukcije fonemskog inventara na sustav od samo pet fonema, karakterističan za hrvatski, španjolski i sjeverne govore talijanskog jezika.



Nenazalni samoglasnici portugalskoga jezika

Izgovor grafema A

1. **Nenaglašeno A na kraju riječi** može se izgovoriti kao otvoreno a [a] ili zatvorenije (br. 4a, 4b, 4c, 4d, 4e na shemi samoglasnika). Izgovor ovisi o raznim faktorima, a neki govornici koriste više realizacija. Primjeri: *tia* ['či(y)a] 'tetka', *brasileira* [brazi'lera] 'Brazilka'.

2. **A ispred NH, te A ispred naglašenog M ili N** se izgovara nazalizirano, tj. kao [ã]. Dolazi do nosnog izgovora A, no nazal koji mu slijedi (m, n, nh) također se izgovara. Primjeri: *cama* ['kãma] 'krevet', *banana* [ba'nãna] 'banana', *banho* ['bãỹu] 'kupanje', *piranha* [pi'rãỹa] 'pirana', *banheiro* [bã'ỹeru] 'kupaonica'. U nekim riječima se svaki samoglasnik između nosnih suglasnika nazalizira: *mamãe* [mã'mãỹ] 'mama'.

3. **A ispred M ili N na kraju sloga ili riječi** se izgovara nazalno, tj. kao [ã]. Nazalni konsonant koji slijedi (m, n) se ne izgovara. Primjeri: *cantar* [kã'tah] 'pjevati', santo ['sãtu] 'svetac', *campo* ['kãpu] 'polje', *Ivan* [i'vã] 'Ivan', *tchan* [čã] 'čar'. **Jednaku vrijednost ima i glas predstavljen grafemom Ã**: *rã* [hã] 'žaba', Maracanã [maraka'nã] 'Maracanã', tchã [čã] 'čar' (alternativna grafija za *tchan*).

4. **U svim ostalim slučajevima** se izgovara kao hrv. a [a]. Primjeri: *abacaxi* [abaka'ši] 'ananas', *abadá* [aba'da] 'majica za karneval'.

Izgovor grafema I

1. **Nenaglašeno I na kraju riječi koje dolazi iza samoglasnika** se izgovara kao hrv. j [y] (primjeri: *papai* [pa'pay] 'tata', *rei* [hey] 'kralj'), neovisno o tome slijedi li iza njega *-s*: *cais* [kays] 'gat, mol'. Jednako tako, **I između samoglasnikâ, te I ispred završnih samoglasnika A ili O** se izgovara kao hrv.j [y]: *maiô* [ma'yo] 'kupaći kostim',

cerimônia [seri'mõnya] 'ceremonija', *Mário* ['maryu] 'Mario'. **I** je [y] i ispred samoglasnika u nenaglašenom slogu koji nije na početku riječi: *internacional* [ĩtehnasyo'naw] 'međunarodni'.

2. **I ispred NH, te ispred naglašenog M ili N** se izgovara nazalizirano, tj. kao [ĩ]. Primjeri: *minha* ['mĩỹa] 'moja', *vinho* ['vĩỹu] 'vino', *mina* ['mĩna] 'rudnik', *lima* ['lĩma] 'limeta'.

3. **I ispred M ili N na kraju sloga ili riječi** se izgovara nazalno, tj. kao [ĩ]. Nazalni konsonant koji slijedi (m, n) se ne izgovara. Primjeri: *sim* [sĩ] 'da', *vinte* ['vĩči] 'dvadeset', *limpeza* [lĩ'peza] 'čistoća, čišćenje'.

4. **I se u skupovima -EIR-, -AIX-, -EIX-, -EIJ-** najčešće ne izgovara: *capoeira* [kapo'era] 'kapoera, brazilski borilački ples', *cabeleireiro* [kabele'reru] 'frizer', *caixa* ['kaša] 'kasa, kutija', *peixe* ['peši] 'riba', *beijar* [be'žah] 'poljubiti'. Slično se događa i s riječima *quieto* 'miran' i *manteiga* 'maslac' koje se često izgovaraju ['kɛtu], odnosno [mã'tega].

5. **U ostalim slučajevima se I izgovara** kao hrv. [i]: *vi* [vi] 'vidjeh', *aqui* [a'ki] 'ovdje'. Ponekad se, u nekih govornika, javlja centralnija realizacija (slična kratkom *i* u engleskom; vidi vokal 1a na shemi samoglasnika), češća kod nenaglašenog i.

Izgovor grafema U

1. **Nenaglašeno U na kraju riječi koje dolazi iza samoglasnika** izgovara se kao englesko w [w] (primjeri: *mau* [maw] 'zao', *meu* [mew] 'moj'), neovisno o tome slijedi li *-s* ili ne: *seus* [sews] 'tvoji'. Također, **nenaglašeno U između samoglasnikâ, te U u skupovima -GUA-, -QUA-, kao i Ü** (U s dijerezom) se izgovara kao [w]: *euá* [ew'a] 'afrobrazilska božica', *quando* ['kwãdu] 'kada', *sangüíneo* [sã'gwĩnyu] 'krvni'. **U nenaglašenom dočetku -UO**, U se izgovara kao [w], koji se često ispušta: contínuo [kõ'čĩn(w)u] 'trajan, neprekinut'.

2. **U ispred NH, te ispred naglašenog M ili N** se izgovara nazalizirano, tj. kao [ũ]. Primjeri: *junho* ['žũỹu] 'lipanj', *único* ['ũniku] 'jedini'.

3. **U ispred M ili N na kraju sloga ili riječi** se izgovara nazalno, tj. kao [ũ]. Nazalni konsonant koji slijedi (m, n) se ne izgovara. Primjeri: *baticum* [bači'kũ] 'udaranje', *bunda* ['bũda] 'stražnjica', *rum* [hũ] 'rum'.

4. **U se u skupu -GUE-, -GUI-, -QUE-, -QUI-** nikada ne izgovara: *gueto* ['getu] 'geto', *guitarra* [gi'taha] '(električna) gitara', *aqui* [a'ki] 'ovdje'.

5. **U u digrafu OU** najčešće se ispušta: *vou* [vo] 'idem', *louco* ['loku] 'lud'. Iznimka su vlastita imena: *Moscou* [mos'kow] 'Moskva', *Douglas* ['dowglas] 'Douglas' itd.

6. **U ostalim slučajevima se U izgovara** kao hrv. [u]: *nu* [nu] 'gol, nag', *urubu* [uru'bu] 'crni sup'. Ponekad se, u nekih govornika, javlja centralniji alofon (sličan kratkom *u* u engleskom; vidi vokal 5a na shemi samoglasnika), češći kod nenaglašenog u.

Izgovor grafema E

1. **E s cirkumfleksom (ê)** se izgovara kao zatvoreno e [e]: *pêsames* ['pezamis] 'sućut', *nenê* [ne'ne] 'beba'. **Kad se ê nalazi ispred nazala (m, n, nh)** poprima nosni izgovor [ẽ]: milênio [mi'lẽnyu] 'milenij', *têm* [tẽỹ] 'imate, imaju', *pêndulo* ['pẽdulu] 'njihalo'.

2. **E s akutom (é)** se izgovara kao otvoreno e [ɛ]: *jacaré* [žaka'rɛ] 'kajman', *hélice* ['ɛlisi] 'elisa'. Jedino se u dočecima -ÉM, -ÉNS izgovara kao zatvoren, nosni samoglasnik [ẽ]: *ninguém* [nĩ'gẽỹ] 'nitko, *nenéns* [ne'nẽỹs] 'bebe'.

3. **E ispred naglašenog vokala** se izgovara kao hrv. i [i] (ili kao hrv. j [y] u brzom govoru): *passear* [pasi'ah] šetati, *teatro* [či'atru] 'kazalište'.

4. **Nenaglašeno E na kraju riječi** izgovara se kao hrv. i [i] ili kao engl. kratko i (vidi samoglasnik br. 1a na vokalnom trapezu). [i] je karakteristika sporog, naglašavajućeg govora, a [br.1] je učestaliji u prirodnome, spontanom govoru. Primjeri: *telefone* [tele'fõni] 'telefon', *avalanche* [ava'lãši] 'lavina'. Dodavanje pluralnog nastavka -s ne mijenja kvalitetu

samoglasnika: *avalanches* [ava'lãšis] 'lavine'. E se u dočecima -TE, -DE u običnom govoru često ispušta: *cidade* [si'dadž(i)] 'grad', *dente* ['dẽč(i)] 'zub'. Isto vrijedi i za pluralne dočetke -TES, -DES: *cidades* [si'dads] 'gradovi', *dente* ['dẽts] 'zubi'.

5. **Veznik E** (odgovara hrv. i) se izgovara kao hrv. i [i] ili kao zatvoreno e [e].

6. **E se u sufiksima DE- i DES-** izgovara kao [e] (u nekim riječima) i kao [i] (u ostalim riječima): *depois* [de'poys] 'poslije, kasnije', *demais* [dži'mays] 'previše'. Prijedlog *de* 'od' se obično izgovara [dži], da bi se razikovao od konjunktiva glagola *dar* - *dê* 'daj'. Iznimka je sintagma *de repente* 'iznenada, najednom, iznebuha' u kojoj se *de* gotovo uvijek izgovara kao [de]: [dehe'pẽč(i)].

7. **E ispred NH, te ispred naglašenog M ili N** se izgovara nazalizirano, tj. kao [ẽ]. Primjeri: *senha* ['sẽỹa] 'lozinka', *senhor* [sẽ'ỹoh] 'gospodin', *veneno* [ve'nẽnu] 'otrov', *gema* [žẽma] 'žumanjak'.

8. **E ispred M ili N na kraju sloga ili riječi** izgovara se nazalno, tj. kao [ẽ]. Nazalni konsonant (m, n) se ne izgovara (npr. *tempo* ['tẽpu] 'vrijeme, *dentro*), ili se svodi na nazalno j [ỹ] (npr. *sem* [sẽỹ] 'bez', *hífen* ['ĩfẽỹ] 'crtica'). Nazalno j [ỹ] je također vrijednost **grafema E iza Ã i Õ**. Primjeri: *mamãe* [mã'mãỹ] 'majka', *ações* [a'sõỹs] 'dionice.

9. **E ispred završnog, nenaglašenog A(S) ili O(S)** izgovara se kao hrv. j [y]: *nívea* ['nivya] 'snježna', *simultâneo* [simuw'tãnyu] 'simultan'.

10. **E se u nenaglašenim dočecima -IE, IES** obično ispušta: *cárie* ['kari] 'karijes', *séries* ['sɛris] 'serije'.

11. **E na početku riječi, nakon kojeg slijedi S ili X te još jedan suglasnik**, obično ima vrijednost hrv. [i] (ili samoglasnika br. 1a s vokalnog trapeza): *escova* [is'kova] 'četka', *estar* [is'tah] 'biti', *espiar* [ispi'ah] '(po)gledati', *expulso* [is'puwsu] 'izbačen'.

12. **E u slogu ispred naglašenih zatvorenih samoglasnika** (i, u ili ô), često, u mnogim riječima, može (osim [e]) poprimiti i vrijednost [i]: *menino* [mi'nĩnu, me'nĩnu] 'dječak', *seguro* [si'guru, se-] 'siguran', *perigo* [pi'rigu, pe-] 'opasnost', senhor [sĩ'ỹoh, sẽ-] 'gospodin'.

13. **Naglašeno E, iza kojeg ne dolazi nosni samoglasnik** izgovara se, ovisno o riječi kao otvoreno e [ɛ] ili kao zatvoreno e [e]. Pravila nema, te se radi ortoepije mora posegnuti za kakvim boljim rječnikom. Primjeri: *ele* ['eli] 'on', ela ['ɛla] 'ona', terno ['tɛhnu] 'odijelo'.

14. **U svim ostalim slučajevima** E se izgovara kao zatvoreno e [e]: *eletricidade* [eletrisi'dadž(i)] 'elektricitet', *parabenizar* [parabeni'zah] 'čestitati', *pererecar* [perere'kah] 'teturati, gegati se, poskakivati', *eletroterapia* [eletrotera'pia] 'elektroterapija'.

Izgovor grafema O

1. **O s cirkumfleksom (ô)** se izgovara kao zatvoreno o [o]: *esôfago* [e'zofagu] 'jednjak', *vovô* [vo'vo] 'djed(ic)a'. **Kad se ô nađe ispred nazala (m, n, nh)** poprima nosni izgovor [õ]: Verônica [ve'rõnika] 'Veronika', *ômega* ['õmega] 'omega'.

2. **O ispred NH, ili ispred naglašenog M ili N** se izgovara nazalizirano, tj. kao [õ]. Primjeri: *sonhar* [sõ'ỹah] 'sanjati, snivati', *sonho* ['sõỹu] 'san, snivanje', *sono* ['sõnu] 'san, spavanje'. **O ispred M ili N na kraju sloga ili riječi** izgovara se nazalno, tj. kao [õ], pri čemu se nazalni konsonant (m, n) ne izgovara (npr. *onda* ['õda] 'val', *som* [sõ] 'zvuk'). Jednako tako, svako **o s tildom (õ)** izgovara se kao zatvoreno, nazalno õ [õ]: *relações* [hela'sõỹs] 'odnosi', *(você) põe* [(vo'se] põỹ] 'staviš'. **O iza nazalnog A** (ã) se izgovara kao nazalni polusamoglasnik [w]. Primjeri: *pão* 'kruh', *mãos* 'ruke' itd.

3. **Nenaglašeno O na kraju riječi** izgovara se kao engl. kratko u (vidi samoglasnik br. 5a na vokalnom trapezu). Ponekad se izgovara kao hrv. u [u], a u sporom, naglašavajućem govoru, ponekad i kao zatvoreno o [o]. Primjeri: *profundo* [pro'fũdu] 'dubok', *raso* ['hazu] 'plitak', *folgado* [fow'gadu, -o] 'lijen'. Isto vrijedi i za O u nenaglašenom završetaku -OS: *cachorros* [ka'šohus] 'psi'.

4. **O s akutom (ó)** se izgovara kao otvoreno o (između hrv. o i hrv.a; vidi samoglasnik broj 7 na vokalnom trapezu). Primjeri: *toró* 'pljusak', *gogó* 'Adamova jabučica, *ótimo* 'odličan'.

5. **O ispred završnog, nenaglašenog A ili AS** izgovara se kao [w]: *mágoa* ['magwa] 'tuga'.

6. **Naglašeno, zatvoreno O, u završetku -OA** često se izgovara kao diftong [ou], odnosno [ow]: *garoa* [ga'ro(u)a, ga'ro(w)a] 'kišica', *Lisboa* [liz'boua, liz'bowa] 'Lisabon', *pessoa* [pe'soua, pe'sowa] 'osoba', *boa* ['boua, bowa] 'dobra'.

7 **O u slogu ispred naglašenih zatvorenih samoglasnika** (i, u, ô, ê), može kadšto, u nekim riječima, (osim [o]) poprimiti i vrijednost [u]: *bonito* [bo'nitu, bu'nitu] 'lijep', *chover* [šo'veh, šu-] 'kišiti', *dormir* [doh'mih, du-] 'spavati'.

8. **Naglašeno O, iza kojeg ne dolazi nosni samoglasnik** izgovara se, ovisno o riječi kao otvoreno o (ó) ili kao zatvoreno o (ô) tj. [o]. Pravila nema, te se radi ortoepije mora posegnuti za rječnikom.

9. **U svim ostalim slučajevima** O se izgovara kao zatvoreno o [o]: *morar* [mo'rah] 'stanovati', *decorar* [deko'rah] 'naučiti (napamet)', *fotografia* [fotogra'fia] 'fotografija', *coloquial* [koloki'aw, kolo'kjaw] 'razgovorni', *morfologia* [mohfolo'žia] 'morfologija' itd.

Suglasnici (Consoantes)

Suglasnici **b, f, p** i **v** se izgovaraju kao u hrvatskom. **H** se nikada ne izgovara. **J** se uvijek izgovara kao hrv. [ž], **ç** kao hrv. [s], **ch** kao hrv. [š], a **q** kao hrv. [k]. Izgovor grafema **c, d, g i t** ovisi o grafemima koji dolaze iza njih:

grafem	**ispred *a*, *o*, *u***	**ispred *i* ispred nenaglašenog *e* (kada se izgovara kao [ɪ])**	**ispred *e* u drugim položajima**
c	[k]	[s]	[s]
d	[d]	[dž] (ʤ)	[d]
g	[g]	[ž] (ʒ)	[ž] (ʒ)
t	[t]	[č] (tʃ)	[t]

Tekući suglasnici se izgovaraju kao što slijedi:

likvida	**na početku riječi**	**na kraju sloga ili riječi**	**nakon nazalnog vokala**	**dvostruka**	**u ostalim slučajevima**
r	[h]	[h]	[h]	[h]	[r]
l	[l]	[w]	[l]	-	[l]

Strujni suglasnici se izgovaraju ovako:

sibilant	**na početku riječi**	**ispred zvučnog suglasnika**	**ispred bezvučnog suglasnika**	**dvostruk**	**intervokalno**	**na kraju riječi**	
						odmah iza nagl. *a, e, o, u*	**u nenagl. slogu ili odmah iza nagl. *i***
s	[s]	[z]	[s]	[s]	[z]	[ɪs]	[s]
	sabor	esbelto	escola	massa	mesa	atrás	mirins
	[sa'boh]	[iz'bɛwtʊ]	[is'kɔla]	['masa]	['meza]	[a'traɪs]	[mi'rĩs]
	'okus'	'vitak'	'škola'	'tijesto'	'stol'	'nazad'	'mladi'
z	[z]	-	-	-	[z]	[ɪs]	[s]
	zona	-	-	-	vizinho	vez	giz
	['zõna]	-	-	-	[vi'zĩjʊ]	[veɪs]	[ʒis]
	'zona'	-	-	-	'susjed'	'put'	'kreda'

Nosni suglasnici portugalskog jezika se izgovaraju:

nazal	**na kraju riječi iza *e***	**na kraju riječi iza *a***	**na kraju sloga unutar riječi**	**na kraju riječi iza *i*, *o*, *u***	**u svim ostalim slučajevima**
m	**[j̃] (ỹ)** (kao hrv. j izgovoreno kroz nos)	**[w̃]**	**[ ]** (ne čita se već nazalizira prethodni vokal)	**[ ]** (ne čita se već nazalizira prethodni vokal)	**[m]**
	bem	**viram**	**samba**	**bom**	**cama**
	[bẽj̃]	**[‘virãw̃]**	**[‘sãba]**	**[‘bõ]**	**[‘kãmẹ]**
	‘dobro’	**‘vidješe’**	**‘samba’**	**‘dobar’**	**‘krevet’**
n	**[j̃] (ỹ)** (kao hrv. j izgovoreno kroz nos)	**[ ]** (ne čita se već nazalizira prethodni vokal)	**[ ]** (ne čita se već nazalizira prethodni vokal)	**[ ]** (ne čita se već nazalizira prethodni vokal)	**[n]**
	hífen	**Ivan**	**canto**	**próton**	**serotonina**
	[‘ĩfẽj̃]	**[iv’ã]**	**[‘kãtʊ]**	**[‘prɔtõ]**	**[seroto’nĩnẹ]**
	‘crtica’	**‘Ivan’**	**‘pjevanje’**	**‘proton’**	**‘serotonin’**

Dvoslov NH

izgovara se kao nosni nezaokruženi prednji polusamoglasnik, (engl. *nasal glide*), dakle kao hrv. j izgovoreno kroz nos. Međunarodna fonetska organizacija (IPA) ga opisuje simbolom [j̃]. U američkoj upotrebi se daje prednost simbolu [ỹ], koji je praktičniji jer je sastavni dio *Times New Roman* fonta, i kao takav, može se koristiti za transkripciju ovog digrafa u internetskim dokumentima. Glas [j̃] postoji u nekim kajkavskim govorima, no ne postoji u standardnom hrvatskom, pa se tako ime brazilske ribe *piranhe* aproksimativno transkribiralo na čak tri načina: *piraja*, *pirana* i *piranja*. Niti jedan od navedenih načina ne predstavlja stvarni izgovor riječi ***piranha***:

piranha [pi'rãj̃a]

(Da bismo pravilno izgovorili ovu riječ, probajmo reći *piraja*, ali pazeći da skup *aj* izgovorimo kroz nos: [ãj̃]. Završno *a* u toj riječi se može izgovoriti zatvorenije, no to podizanje nije obavezno.).

Nazalno j [j̃] je, kao što smo već spomenuli, i sastavni element nazalnih diftonga *em* [ẽj̃] i *ãe* [ãj̃]. Riječ *nenhum* ‘nijedan’ i sintagma *nem um* ‘niti jedan’ se obično jednako izgovaraju: [nẽ'j̃ũ].

U riječi *companhia* NH se izgovara kao hrv. [n]: companhia [kõpa'nia] ‘društvo’.

Dvoslov LH

se najčešće izgovara kao nesaliveno l'j (dakle kao kombinacija hrv. l + hrv. j [y]), slično slovenskom lj: *ilha* ['ilya] 'otok',

filho ['filyu] 'sin'. Polusamoglasnik j [y] iz skupa l'j [ly] se najčešće ne izgovara, dakle LH je [l]:

1. **ispred otvorenog e** [ɛ]: *mulher* [mu'l(y)ɛh] 'žena'; *Guilherme* [gi'lɛhmi] Guilherme;

2. **isped digrafa NH** [ỹ]: *filhinho* [fi'lĩỹu] 'sinčić'; *folhinha* [fo'lĩỹa] 'kalendar'.

Grafem X

1. **na početku riječi** se izgovara kao [š] (kao npr. u *xícara* 'šalica');

2. **na kraju riječi** se izgovara kao [ks] (kao u npr. *tórax* 'prsni koš, toraks');

3. **ispred suglasnika** izgovara se kao [s] (kao npr. u *explicar* [espli'kah, ispli'kah] 'objasniti').

4. **između samoglasnika**, može poprimiti vrijednosti:

---[z] (kao u *exame* 'ispit'),

---[s] (kao u *próximo* 'blizak'),

---[š] (kao u *vexame* 'sramota'),

---[ks] (kao u *táxi* 'taksi').

Ne postoje pravila izgovaranja intervokalnog **X**, pa se valja poslužiti rječnikom.

Poveznice

- Zajednica država portugalskog govornog područja
- Policentrični standardni jezik

Literatura

Fonética e fonologia do português. Thaïs Cristófaro Silva. Editora Contexto. São Paulo. 2001.

Modern Portuguese (A Reference Grammar). Mário A. Perini. Yale University Press. New Haven. 2002.

Izvori

1. Ethnologue (16th) (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=por)

Vanjske poveznice

- Ethnologue (14th) (http://www.ethnologue.com/14/show_language.asp?code=POR)
- Ethnologue (15th) (http://www.ethnologue.com/15/show_language.asp?code=por)

Službeni jezici Europske unije

bugarski • češki • danski • engleski • estonski • finski • francuski • grčki • hrvatski • irski • latvijski • litavski • mađarski malteški • nizozemski • njemački • poljski • portugalski • rumunjski • slovački • slovenski • španjolski • švedski • talijanski



Izvor: Službene mrežne stranice EU (http://www.europa.eu) • Vidi još: Nazivi EU na raznim jezicima

Portugalsko-galicijski jezici ⇒ Zapadnoiberski jezici	
Portugalsko-galicijski jezici	Fala • Galicijski • Portugalski